

A népszerűség sötét oldala

Az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar kutatói új tanulmányukban azt vizsgálták, hogy van-e kapcsolat az úgynevezett sötét triád – narcizmus, pszichopátia, machiavellizmus – és a társas elfogadás között serdülőkorban. Eredményeik szerint a narcisztikus fiatalokat rokonszenvesebbnek és népszerűbbnek tartják kortársaik. De vajon hogyan járulhat hozzá a kedveltséghez egy látszólag kedvezőtlen vonás?

Az evolúció során a társas kapcsolatok értékes erőforrásként szolgáltak az ember számára: fenyegetések esetén biztosították számunkra a támogatást, az utódnemzés révén pedig lehetővé tették vérvonalunk továbbörökítését. Manapság már más típusú kihívásokkal nézünk szembe, mégis van egy időszak az életünkben, amikor a csoporthoz tartozás szükséglete pont ugyanannyira erős – ez pedig a serdülőkor. A kamasz éveinkben küzdünk leginkább azért, hogy társaink elfogadjanak minket. Amikor valakit befogadnak a körülotte lévők, az kedvezően hat a mentális egészségre, növeli az önértékelést és a boldogság szintjét. Fontos tehát megértenünk, mi befolyásolja a társas elfogadást, hiszen – bár a túlélésben már nem játszik nagy szerepet – a megfelelő pszichológiai fejlődésben továbbra is jelentőséggel bír.

Az ELTE PPK munkatársai, Szabó Zsolt Péter, Orosz Natália Zsuzsanna, Gulyás Réka és a PTE-s Láng András [új kutatásukban](#) azt vizsgálták, van-e kapcsolat a társas elfogadás és az úgynevezett sötét triád jellemzői között serdülőkorban. Utóbbi kifejezés három szociálisan nemkívánatos vonást takar: a szubklinikai narcizmust, a szubklinikai pszichopátiát és a machiavellizmust. Mindháromra jellemző a rosszindulatú, kizsákmányoló viselkedés, az érzéketlenség, az őszinteség hiánya, az alacsony együttműködési hajlandóság és az agresszió. A szerzők azonban kiemelik, hogy a három vonás között jelentős különbségek is vannak. Míg a narcizmusra grandiozitás, felsőbbrendűség és dominancia jellemző, a pszichopátia a társas normák figyelmen kívül hagyásával, impulzivitással, ellenségességgel, alacsony empátiával és kockázatkereséssel jár. A machiavellizmus esetében gyakori mások kizsákmányolása, valamint a környezethez való rugalmas alkalmazkodás a célok elérése érdekében.

A kutatók 184 középiskolás korú fiatalot vizsgáltak meg kilenc iskolai osztályból. A résztvevők kitöltötték egy önbevallásos kérdőívet a sötét triád jellemzőiről, ezután a kutatók elvégeztek egy szociometriai felmérést, amelyben a vizsgált serdülők rokonszenveségét és népszerűségét az osztálytársaik ítélték meg. Az elsőre szinonimának tűnő fogalmak a társas elfogadás aspektusai, de míg a szimpátia arra utal, mennyire kedvelnek és fogadnak el valakit, addig a népszerűség a dominanciát, a presztízszt és a befolyást foglalja magában.

A népszerűség sokrétű jelenség, ugyanis szükségesek hozzá olyan kedvező tulajdonságok, mint az intelligencia és a barátságosság, ugyanakkor kedvezőtlenebb vonások is társulnak hozzá: az arrogancia, a manipuláció és az agresszió – mintha a népszerű személyeknek lenne egy sötét, antiszociális oldala.

A kutatás eredményei szerint azokat a fiatalokat, akik magasabb narcizmus pontszámot értek el a kérdőívekben, rokonszenvesebbnek és népszerűbbnek tartották a társaik. Ezen kívül azt is gondolták róluk, hogy jó vezetői készségekkel bírnak, és várhatóan sikeresek lesznek a középiskola utáni életükben. Korábbi kutatások igazolták, hogy a narcisztikus vonások valóban gyakran hozzájárulnak a sikerességhez és a vezetői pozíciók megszerzéséhez.

A szerzők szerint ezekből az eredményekből kiindulva lehetséges, hogy a narcisztikus személyek „született vezető” attitűdje nem csupán grandiózus önképük, hanem egyfajta reális önértékelés eredménye is, de az is előfordulhat, hogy ez a hozzáállásuk önbeteljesítő jóslatként működik.

Kamaszkorban a nárcisztikus fiatalok önbizalma, exhibicionizmusa és vezetői készségei pedig annyira vonzóak lehetnek kortársaik számára, hogy még a negatív vonásokat is ellensúlyozzák.

Ezzel szemben a sötét triád másik két elemét vizsgálva a kutatók azt találták, hogy mind a pszichopátiának, mind a machiavellizmusnak minimális prediktív ereje van a társas elfogadásra nézve. Azokat a fiatalokat, akikre ezek a vonások jobban jellemzőek voltak, osztálytársaik kevésbé találták rokonszenvesnek és népszerűnek, ám ez az összefüggés nem volt jelentős. A pszichopátiával járó impulzivitás és deviáns viselkedés könnyedén elnyerheti a kamaszok tetszését, de az ilyen típusú fiatalokat barátságtalan természetük miatt általában mégis negatívan ítélik meg társaik. A machiavellizmus – ha az adott helyzetben az jár a legtöbb előnnyel – eredményezhet önzetlenséget és kedvességet, ám a barátok kihasználása és az őszintétlenség rossz benyomást kelt. A szerzők valószínűsítik, hogy a pszichopátia és a machiavellizmus esetén a kedvező és a kedvezőtlen tulajdonságok kiegyensúlyozzák egymást, így ezek a vonások a nárcizmussal ellentétben nem tudnak jelentős hatást gyakorolni a társas elfogadásra.

Sajtókapcsolat:

- kommunikacio@elte.hu

Eredeti tartalom: Eötvös Loránd Tudományegyetem

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/15984/a-nepszeruseg-sotet-oldala/>